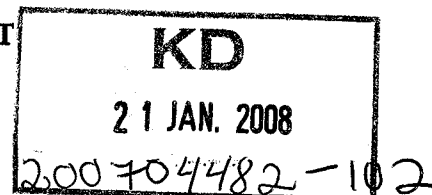

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref
200704482

Vår ref
200704798-/ELU

Dato
18 .01.2008

NOU 2007:11 Studieforbund - læring for livet - Høring

Vi viser til Kunnskapsdepartementets ekspedisjon av 28. september 2007.

Helse- og omsorgsdepartementet har følgende merknader til endringsforslag som kan ha direkte eller indirekte konsekvenser for voksne som ønsker formell utdanning, særlig på videregående skoles nivå.

Bakgrunn

Regjeringen har i St.meld.nr. 25 (2005-2006) om fremtidens omsorgstjenester lagt strategier for å møte det økte behovet for personell med helse- og sosialfaglig utdanning. Disse legger stor vekt på potensialet som ligger i den voksne delen av befolkningen.

Voksne utgjør den største tilgangen av personell med relevant fagutdanning til den kommunale omsorgssektoren, og det er viktig at denne tilgangen fortsetter. Tall fra Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAFH) viser at i de siste årene har om lag 2/3 av den årlige tilgangen på hjelpepleiere og omsorgsarbeidere bestått av voksne over 25 år.

Erfaringer viser i tillegg at voksne er den mest stabile arbeidskraften i omsorgssektoren. Av de om lag 2500 ungdommer som søkte hjelpepleier- og omsorgsarbeiderutdanning VK1 i 1999, var det kun om lag 1100 (44 %) igjen i yrket i 2003. Av de 2850 som tok utdanning som privatist eller praksiskandidat i 2002, var rundt 2500 (88 %) i yrket året etter.

Dette er blant annet bakgrunnen for at kvalifisering av voksne til helsefagarbeidernivå er et av de viktigste tiltakene i kompetanse- og rekrutteringsplanen Kompetanseløftet 2015, som inngår i Omsorgsplan 2015 (St.meld. nr. 25 (2005-2006)). Kompetanseløftet har til hensikt å sikre den kommunale omsorgssektoren tilstrekkelig, kompetent og stabil bemanning, og ett av tiltakene er å kvalifisere 12000 personer til helsefagarbeidernivå i perioden 2007-2010.

Merknader til utvalgets forslag

Helse- og omsorgsdepartementet har ikke forutsetninger for å vurdere alle konsekvenser ved de foreslåtte økonomiske og administrative endringene som foreslås av utvalget. Vår rolle i dette er å peke på at det er viktig at midlene kommer de til gode som enten skal ha eller som driver opplæring, enten tildelingen skjer gjennom rammeoverføringer eller øremerkede tilskudd.

Etter vårt syn må innsatsen rettes både mot voksne med og uten rett til videregående opplæring etter opplæringsloven, og mot personer med og uten tidligere relevant praksis/yrkeserfaring. Opplæringen må være i tråd med den enkeltes behov – som betyr at det i enkelte tilfeller vil være nødvendig med et relativt omfattende og strukturert opplæringsløp, mens andre vil ha stor nytte av et mer avgrenset opplegg. I alle tilfelle må realkompetansevurdering legges til grunn.

Helse- og omsorgsdepartementet deler oppfatningen om at studieforbundene er viktige aktører som bidrar til å nå målsettinger i arbeids- og samfunnslivet sentralt, regionalt og lokalt. Studieforbundene har lange tradisjoner som utdanningstilbydere innenfor helse- og sosialfag både i nærmiljøet og som fjernundervisning. Studieforbundene har også en sentral rolle som tilbyder av teoriopplæring i fag der kandidaten skal få vitnemål eller fagbrev etter et privatist-/praksiskandidatløp, enten som hjelpepleier, omsorgsarbeider eller nå innenfor helsearbeiderfaget.

Helse- og omsorgsdepartementet støtter utvalget i at rettsbasert grunnopplæring for voksne fremdeles skal ligge hos det offentlige. Vi støtter også i utgangspunktet utvalgets anbefaling om å gi fylkeskommunen et tydeligere ansvar for voksnes behov for formell utdanning, særlig sett i et regionalt perspektiv (jf kap 7). Forhåpentligvis vil dette både styrke tilgangen til kompetanseutvikling for den enkelte og imøtekomme behovet for ny kompetanse i den regionale samfunnsutviklinga. Vi tror også det er behov for forpliktende samarbeidsavtaler mellom fylkeskommunen og studieforbundene gjennom partnerskapsavtaler for å utnytte den kapasiteten studieforbundene har, og for å skape forutsigbare rammer for slikt samarbeid.

Når fylkeskommunen med disse endringene vil kunne få et utvidet ansvar for voksne utdanningssøkere, vil vi understreke betydningen av lik rett til opplæring uavhengig av bosted. Blant annet har VOX pekt på at det er store variasjoner mellom fylkeskommunene når det gjelder tilbud til voksne med og uten rett til videregående opplæring (foredrag til Faglig råd for helse- og sosialfag 31.10.07). Helse- og omsorgsdepartementet

har gjennom Sosial- og helsedirektoratet også mottatt signaler om at enkelte fylkeskommuner velger «minimumsløsninger» av økonomiske hensyn, og at kandidaten eller eleven ikke får den opplæringen han eller hun ønsker seg og føler at de har behov for.

Realkompetansevurderingsprinsippet er kommet for å bli, men det må være reelt sett i forhold til kandidatens kompetanse og ikke en løsning for å tilby lite opplæring. Særlig innenfor yrkesfag – som skal føre frem til yrkeskompetanse eller fagbrev, og der yrkesutøveren vil ha et stort ansvar i arbeidssituasjonen – er kvaliteten og omfanget på opplæringen viktig.

Helse- og omsorgsdepartementet anbefaler at disse problemstillingene løftes i det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen

Bjørn Astad e.l.
avdelingsdirektør

E.Lien Utstumo
førstekonsulent